

Expertmeeting Instituut Fysieke Veiligheid 29 augustus 2012

Naar een instituut van en voor de veiligheidsregio's: het IFV

Achter de schermen is al langere tijd veel werk verzet en in januari is het dan ook zover. Dan opent het Instituut Fysieke Veiligheid haar deuren. Hoe het er uitziet en wat de kolommen en hun koepels, veiligheidsregio's en bestuurders ervan kunnen verwachten? Dat was het onderwerp van de Expertmeeting over de gang 'Naar een instituut van en voor de veiligheidsregio's: het IFV' op woensdag 29 augustus 2012.

Het Veiligheidsberaad organiseerde deze sterk interactieve bijeenkomst in samenwerking met het NIFV. Het was deze middag nog te vroeg om de nieuwe tweehoofdige directie voor te stellen maar de uitkomst was er niet minder om. Volgens een nul- en een eindmeting aan het begin en einde van de expertmeeting, steeg het aantal mensen dat een duidelijk idee heeft van wat het IFV voor zijn of haar organisatie kan betekenen, aanzienlijk.

Draagvlak voor gemeenschappelijk clubhuis

Bernt Schneiders, burgemeester van Haarlem, lid van het dagelijks bestuur van het Veiligheidsberaad en voorzitter van de Stuurgroep IFV, belichtte de ontwikkeling van het Instituut vanuit breder perspectief. De aanleiding ligt bij de oprichting van veiligheidsregio's die bij uitstek tot doel hebben de krachten te bundelen en eendrachtig 'de crisis' goed te kunnen bestrijden. De versnippering van instituten die erachter zitten staat eenheid in de weg. Vandaar dat de hele zaak onder één dak wordt gebracht.

Schneiders twijfelt er niet aan dat er voldoende draagvlak bestaat om tot die organisatie te komen. Het IFV is duidelijk een gewild instituut en het voorbereidingsproces is op orde. Dat laatste is ook mogelijk geworden door de tijd die werd gewonnen omdat de startdatum in de besluitvorming in Den Haag werd opgeschoven. Dat gaf volgens Schneiders onder meer de gelegenheid om een besturingsmodel te ontwikkelen, dat er voor zorgt dat alle bureaus die erin opgaan voldoende in positie komen.

Schneiders vond de expertbijeenkomst vooral nuttig, omdat veiligheidsregio's nog relatief nieuw zijn. Als er nog wielen moeten worden uitgevonden is het volgens Schneiders wel zo verstandig om dat in een gemeenschappelijk clubhuis doen. Dat zal ook de samenwerking tussen professionals en bestuurders verbeteren, want daar heeft het door misverstanden in het verleden en competentiestrijd ook wel eens aan ontbroken.

Het is al vaker gezegd: het IFV is van en voor de veiligheidsregio's. Daarom is nadrukkelijk voor een bestuurlijke inbedding gekozen waarbij de voorzitters van de veiligheidsregio's die samenwerken in het brede Veiligheidsberaad, ook met elkaar het bestuur van het IFV vormen. Het veld en de kolommen mogen verwachten dat bij de producten die het IFV oplevert integrale samenwerking tussen de kolommen gegarandeerd is.

Flitsen uit de vragenronde:

Is de rol die het IFV ten aanzien van de vier kolommen heeft mogelijk ook van toepassing op andere partijen, zoals waterschappen?

Schneiders meent van wel: "We hebben een aantal kernpartners, maar dat neemt niet weg dat er ook andere partijen of zelfs complete (vitale) sectoren zijn die, als dat nodig is, bij de veiligheidsregio's naar binnen worden gehaald om met elkaar een specifieke klus te klaren. Zij zijn weliswaar niet de eigenlijke kernpartners, maar dat betekent niet dat we er geen oog voor hebben."

Is er bij het IFV ruimte voor kennis van commerciële partijen?

Schneiders: "Daarvoor is de directie als eerste aan zet. Maar ik kan we niet voorstellen dat als commerciële partijen met een goed verhaal komen waar alle regio's baat bij hebben, zij hier voor een gesloten deur zullen staan."

Het IFV op hoofdlijnen

Tijdens de bijeenkomst gingen de aanwezigen dieper in op de taken en werkzaamheden van het IFV door in te zoomen op de verschillende business-units. Hoe komt het Instituut eruit te zien?

Wim Papperse, een van de twee kwartiermakers (co-kwartiermaker Frans Schippers zou later een ander deel voor zijn rekening nemen) heeft afgelopen tijd zijn handen vol gehad aan de afstemming met ondernemingsraden en vakorganisaties, want ook de personele kant moet natuurlijk zorgvuldig worden begeleid. Daarnaast kwam hij voor bestuurlijke en financieringsmodellen te staan, voor huisvestingsvraagstukken en voor nog zeker twintig andere onderwerpen. Maar nu staat de organisatie in de steigers, zijn al heel wat muurtjes uit het verleden geslecht, kunnen de mensen hun werk doen, loopt de financiering en kan het IFV samen met het veld beginnen aan wat eerst mogelijk in 2013 nog een overgangsjaar zal worden. Dat laatste biedt overigens vooral ook: ruimte.

Het IFV krijgt een stafafdeling Bedrijfsvoering, waarin de bedrijfsvoeringsprocessen van het IFV worden ondergebracht. Vanuit de business units Beleids- en Bestuursondersteuning (BBO) worden het Veiligheidsberaad en de managementraden ondersteund, en wel zodanig dat de advisering en strategische planning een integraal karakter kent. Het cluster Kennis, bestaat uit de business units Infopunt Veiligheid en de vier academies. Dit cluster heeft onderwijs en onderzoek als hoofdtaken. Het beheer van materiaal en materieel voor rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt ondergebracht in de business unit Materieel en Logistiek.

Uit de vragenronde:

Ik mis de politie in het IFV... Waar is zij?

De politie heeft een belangrijke rol als een van de kolommen, maar maakt gebruik van haar eigen Politieacademie als kennisinstituut en (nu nog) van vtsPN (Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland) voor ICT en logistiek. Verwacht wordt dat er de komende jaren wel meer samenwerking zal komen.

Wat kan het IFV voor u betekenen?

De vraag van dagvoorzitter Anouschka Laheij "wat het IFV voor u, uw organisatie en uw kolom zou kunnen betekenen", leverde een kakofonie van reacties op.

Gepleit werd voor:

- * een platform waar we niet alleen ontwikkelingen op het vlak van crisisbeheersing delen maar ook verkennen hoe we met gezamenlijke middelen tot concrete strategische samenwerking kunnen komen. (vertegenwoordiger van een waterschap)
- * meer wit en blauw want er is rond het sterk rood gekleurde IFV door onder meer gezamenlijk onderzoek zoveel kennis te delen. (de enige vertegenwoordiger van de politie deze middag)
- * meer onderlinge communicatie tijdens een calamiteit, ook met externe partijen. (vertegenwoordiger Verbond van Verzekeraars)
- * meer publiek-private samenwerking. (vertegenwoordiger van een stichting die zich o.a. toelegt op de opleiding van bedrijfsbrandweren)
- * juridische dienstverlening, omdat veiligheidsregio's steeds vaker worden geconfronteerd met specifieke juridische vraagstukken, terwijl zij zelf te weinig capaciteit in huis hebben om dat structureel te organiseren. (vertegenwoordiger veiligheidsregio)

Volgens co-kwartiermaker Frans Schippers kwam uit alle reacties naar voren dat de wens om tot samenwerking te komen breed wordt gedeeld. Dat is ook de eerste bestaansgrond van het IFV. Aan de andere kant speelt op dit moment al zoveel dat het ook belangrijk is om de ambities realistisch te houden. Oftewel: "Ga zo door, bestook ons, maar we kunnen niet alles."

Kenniscluster kiest voor verbindingen

Hoe ziet het kenniscluster er straks uit binnen het IFV en wat kunt u daarvan verwachten? Emanuel Borninkhof, academiemanager van de Academie voor Talent en Leiderschap Veiligheidsregio's, en Jocko Rensen, coördinator Infopunt Veiligheid, legden in een duopresentatie tal van schema's voor waarin het steeds weer om verbindingen draait. Zonder dat dat ten koste hoeft te gaan van de eigen identiteit van bijvoorbeeld de Brandweeracademie in haar deel van de nieuwe organisatie.

Kennis houdt niet op bij de vier kolommen. Niet intern, binnen het IFV, maar ook niet extern als het om de opbouw van een nationale en intussen ook steeds meer internationaal gedragen kennis- en informatie-infrastructuur gaat. Daar hoopt het kenniscluster aan bij te dragen. Tegelijk horen beide managers op hun beurt graag vanuit de praktijk hoe zij dat het beste kunnen doen. We noteerden onder meer de volgende suggesties:

Suggesties uit de zaal:

- * Faciliteer expertregio's door kennis te bundelen en te verankeren. Het IFV als kennismakelaar! (zelfstandig adviseur)
- * Op het vlak van cursussen zien wij door de bomen het bos niet meer. Ik zou graag een landelijke productencatalogus willen waarin het IFV lijn en categorisering heeft aangebracht. Daarbij zie ik ook een rol voor het IFV in de verbinding naar wat andere regio's al aanbieden. (vertegenwoordiger veiligheidsregio)
- * Het geheel wordt nu sterk bepaald door brandweerred en een beetje GHOR. De politie en de gemeentelijke kolom zitten er niet bij. U zult ook moeten investeren in relaties en in het ontsluiten van kennis voor bestuurders. (gemeentesecretaris)
- * Kennis is er om te delen. Faciliteer daarin zodanig dat het IFV een echt ontmoetingscentrum wordt. (aanbieder van softwareapplicaties)
- * Het IFV-kenniscluster tot paraplu-organisatie uitgroeien voor een strategische onderzoeksagenda. Ontsluit wetenschappelijke kennis, stimuleer samenwerking met universiteiten. (vertegenwoordiger veiligheidsregio)
- * Onze behoefte is wederkerig, namelijk het heel scherp krijgen van de kennisbehoefte en de vraagstelling van de regio. (RIVM)
- * Breng een uitruilmechanisme tussen de directeuren van de veiligheidsregio's op gang. (vertegenwoordiger veiligheidsregio)
- * Trek het land in, zo bereik je ook mensen die geen formele positie bekleden. (vertegenwoordiger veiligheidsregio)

Beleids- en Bestuursondersteuning binnen het IFV

Hoe gaat het cluster Beleids- en Bestuursondersteuning (BBO) invulling geven aan haar taken? Co-kwartiermaker Frans Schippers, in het dagelijks leven directeur veiligheidsregio Kennemerland en regionaal brandweercommandant, gaf ruitertlijk toe dat hij bij de vormgeving van dit cluster een half jaar geleden in een wondere wereld van complexiteit terecht kwam: "Ik meende dat ik heel wat had gezien. Maar al na de eerste gesprekken dacht ik: hoe moeten we hier ooit uitkomen? Je zou er hoofdpijn van krijgen."

Intussen is hij een stuk verder. Het organisatieonderdeel BBO wordt het scharnierpunt tussen bestaande bureaus en IFV. En het leuke is dat er straks in één klap 200 mensen, waarvan 40 bij BBO, voor de veiligheidsregio's aan de slag gaan. Juist aan co-creatie en integrale advisering ontleent het instituut in zijn pakket aan (wettelijke en toegestane) taken zijn betekenis. Eén van de efficiënte oplossingen is dat mensen meerdere functies en rollen vervullen. Volgens Schippers voelt iedereen wel "dat we in een transitie zitten naar een andere werkelijkheid van organiseren". Waar mogelijk zal het geheel nog eenvoudiger worden georganiseerd: "Zeker waar je in netwerken gaat denken en in projecten, in plaats van in permanente voorzieningen."

Het belangrijkste deze middag was zijn voorstel om de procesgang anders in te richten. Zo houden de managementraden positie om hun besturen blijvend te kunnen adviseren, maar daarbij zullen de secretaris en het secretarissenoverleg een veel belangrijker rol spelen om tot gedragen resultaten te komen. Vooral in die gevallen waarin managementraden het onderling niet eens zijn wie waarover gaat.

Bij medewerkers wordt gerekend op taakvolwassenheid, wat zich onder andere uit in zelfstandig werken. Leidinggevenden van de bureaus zijn meewerkend voorman.

Tussen de vele tegengestelde belangen heeft Schippers “gekeken naar de teams en het belang van clustering in verwantschap”, maar ook bewust georganiseerd dat teams elkaar nodig hebben. Sterker nog: dat ze niet zonder elkaar kunnen. De uitkomst hiervan zal tot in het bestuur merkbaar zijn.

Flitsen uit de vragenronde:

Als het IFV adviseert, op wat voor titel is dat dan?

Frans Schippers: “In naam van de brandweercommandant, de directeuren veiligheidsregio’s, het Veiligheidsberaad. Die identiteiten blijven onverkort bestaan. Want dat staat los van wat het instituut IFV doet. Het mooie is wel dat we dicht bij elkaar zitten...”

Welke aandacht zal het bestuur hebben voor professionaliteit? Of past dat niet in de prioriteitstelling?

“We gaan nadrukkelijk uit van authentieke adviezen. Teams kunnen gewoon hun eigen vakadviezen blijven geven. Managementraden houden eigenstandige positie ten opzichte van het bestuur. Het kan best zijn dat de bestuurlijke opvatting daar niet mee strookt. Maar dat komt nu ook al regelmatig voor. Je adviseert en zorgt voor afstemming met het bestuur.”

Ik zou ook graag een portefeuillehouder risicobeheersing zien en niet alleen voor crisisorganisaties en de Wet veiligheidsregio’s.

“Genoteerd! Al wil dat niet zeggen dat die er ook komt.”

Materieel en Logistiek gaat breder werken

De Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding (LFR) gaat volledig op in het IFV-cluster Materieel en Logistiek.

Frank van der Aart, unitmanager van de LFR ziet grote kansen in het opgaan van de oude business unit naar de nieuwe organisatie: “Het biedt alle mogelijkheden om meer contacten te leggen en meer te gaan doen.”

Overigens is twee jaar geleden al de stap genomen om de LFR met haar centrale randstadlocatie in Zoetermeer aan het toekomstige IFV te koppelen. Sindsdien is de LFR al volledig onderdeel van het NIFV. Maar binnenkort wordt de oude naam LFR geschrapt en is het voortaan IFV Materieel en Logistiek.

De oude business unit doet relatief het meest voor de brandweer: 60 procent, over de verschillende kolommen gemeten. Dat heeft volgens Frank van der Aart te maken met het feit dat rampenbestrijding hoofdzakelijk een brandweertaak is en de LFR vooral over de materieelcomponent gaat. De LFR beheert het rampenbestrijdingsmaterieel variërend van grote voertuigen (inclusief zandzakkenmachine!) die in de regio kunnen worden ingezet tot en met containers (met ontsmettingseenheden), haakarmbakken en grote waterpompen. Daarnaast is de LFR coördinator voor brandweerkleding.

Maar zij levert ook bepantserde politievoertuigen, veldbedden en slaapzakken in grote aantallen en zelfs reddingsteams met materieel bij instortingen. Het meest wordt de LFR echter opgeroepen voor stroomstoringen. Bijna wekelijks rukken medewerkers uit met een mega-aggregaat om bij uitval in stroom te voorzien.

Met de verandering in portfolio wil Frank van der Aart absoluut naar een *shared-service* en expertisecentrum toe. Het eerste begint al aardig te lukken en het laatste facet, vraagbaak voor veiligheid, komt steeds dichterbij. Een aantal kennisgebieden, zoals materieel, aanbesteding en arbeidsveiligheid in het werken met materieel, wil hij graag via dat centrum aanbieden. Het IFV-cluster

in oprichting maakt er geen geheim van dat het ook voor andere organisaties dan de brandweer de uitrusting en het materieel wil verzorgen. Van der Aart verwacht met name voor de geneeskundige en de gemeentelijke kolommen veel meer te kunnen betekenen. Bij de politie speelt op dit moment nog een aparte discussie over de overheveling van middelen materieel naar de nationale politie.

Flitsen uit de vragenronde:

Waar zit de ICT?

Frank van der Aart: “Die component zit bij anderen.”

Willen de andere kolommen wel meer ondersteuning op materieelgebied?

“Men weet vaak niet wat wij allemaal kunnen doen. We willen graag meedenken. Maak er gebruik van! We worden nog te vaak als leverancier gezien en minder als kennispartner. Maar we zijn letterlijk van en voor het veld.”

Plenaire afronding

Wat de Expertmeeting over het IFV volgens de beide kwartiermakers heeft opgeleverd?

Wim Papperse wist zich bevestigd in zijn overtuiging dat kennis delen voor allerlei gebruikersgroepen grote kansen en mogelijkheden opent. Ook voor het IFV, dat een spilfunctie kan vervullen in het leggen van verbindingen, de betrokkenheid van het veld, de uitruilfunctie van experts naar en vanuit het IFV, de verdieping van contacten tussen de wetenschap en het veld – en vul maar in.

Frans Schippers kon dat alleen maar beamen, al herhaalde hij ook dat je als organisatie reëel moet zijn in wat je kunt. Maar de levendige bijeenkomst draaide voor hem om binding, samenwerking en samen doen, als veld en instituut. “Tijd dus om de dingen die hier gezegd zijn te verzilveren. Want dit ruikt naar meer”, aldus Frans Schippers.